

2017

#KUN
KOUULU
LOPPUU

TAT

Nuorten
tulevaisuusraportti

Sisältö

Mitä koulun jälkeen?

Tukeeko koulu tulevaisuuden suunnitelmissa?

Keitä kuunnellaan elämän tärkeimmissä päätöksissä?

Mitkä alat kiinnostavat nuoria?

Mitkä toimialat vetoavat?

Näkevätkö tytöt ja pojat mahdollisuutensa ja kykynsä yhtä hyvinä?

Mitä voimme tehdä?

#KUN
KOULU
LOPPUU TAT

3765

3946

Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin sähköisellä kyselylomakkeella helmi-maaliskuussa 2017.

Tutkimuksen toteutti Taloudellinen tiedotustoimisto TATin toimeksiannosta T-Media Oy.

Tutkimuksen kyselylinkki välitettiin yhteistyössä Opetushallituksen, OAJ:n, Suomen rehtorit ry:n ja Suomen Opinto-ohjaajat ry:n kanssa suoraan yläkouluihin ja lukioihin.

Tulosten tilastollinen virhemarginaali on 95 prosentin luottamusvälillä yläkoululaisten tulosten kohdalla $\pm 1,60$ %-yksikköä ja lukiolaisten tulosten kohdalla $\pm 1,56$ %-yksikköä. Tulokset on painettu sukupuolen mukaan.

Tämä raportti on tekijänoikeuden alainen teos ja se on tarkoitettu tilaajaorganisaation sisäiseen käyttöön. Raporttia saa jakaa ja monistaa tilaajaorganisaation sisällä, mutta sitä ei saa levittää julkisuuteen tai kolmansille osapuolille ilman tekijänoikeuden haltijan lupaa.

TAT TALOUDELLINEN
TIEDOTUSTOIMISTO

TUTKIMUSYHTIO
T | MEDIA

OPETUSHALLITUS

SURE FIRE
SUOMEN REHTORIT RY FINLANDS REKTORER RF

OAJ

Suomen opinto-ohjaajat -SOPPO ry

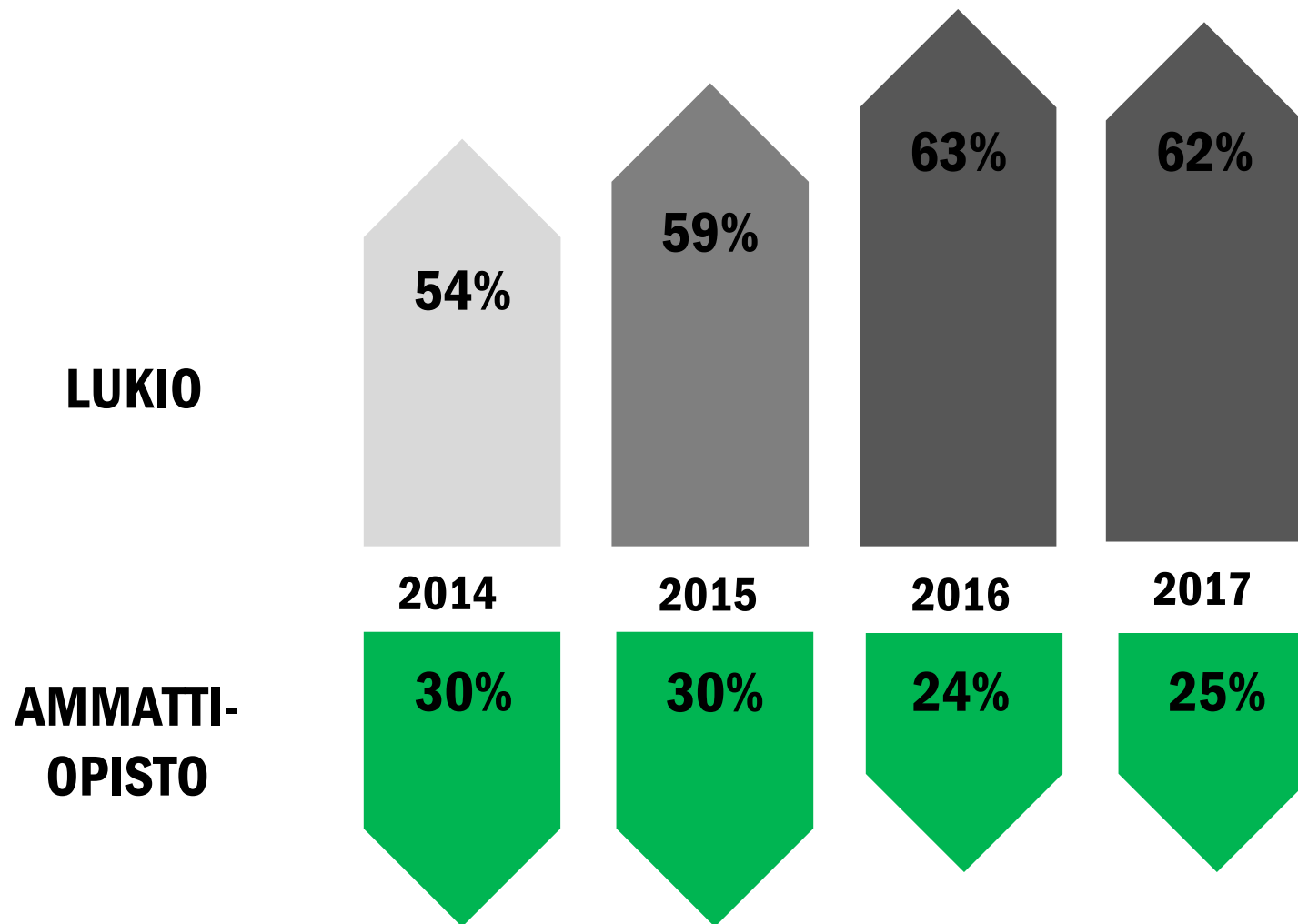
Mitä koulun jälkeen?

Mitä seuraavista ajattelet
tällä hetkellä tekeväsi
peruskoulun jälkeen?

Yläkoululaiset N=3765

Lukion suosio on korkea.

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

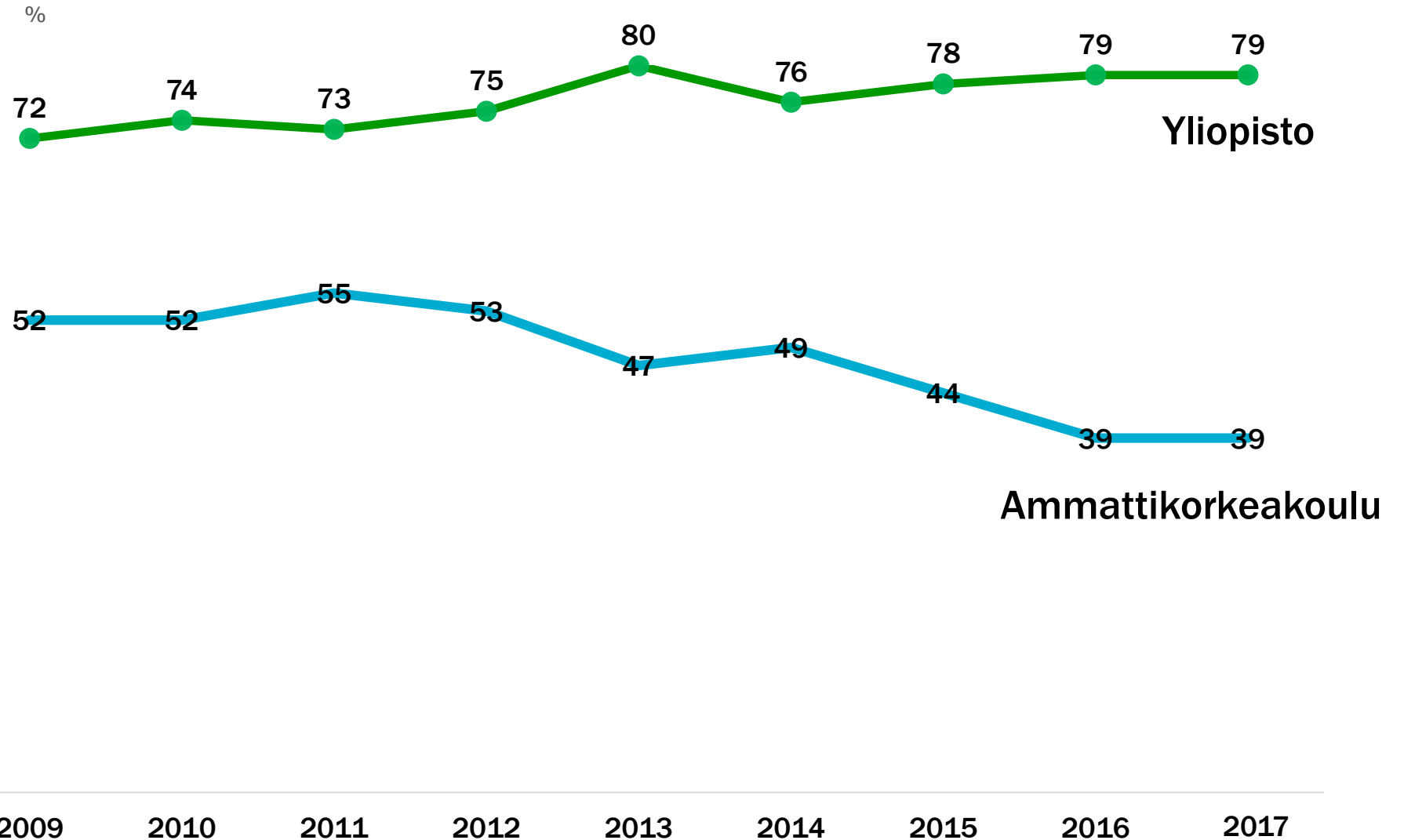
Mitä aiot tehdä lukion / ylioppilaskirjoitusten jälkeisenä vuotena?

Mikäli aiot suorittaa armeijan tai siviilipalveluksen, niin vastaa mitä aiot tehdä sen jälkeen.

Täysin / aika varmasti

Lukiolaiset
N=3946

Yliopiston ykkösasema jatkokoulutuspaikkana pysyy korkealla.

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Mitä aiot tehdä lukion / ylioppilaskirjoitusten jälkeisenä vuotena?

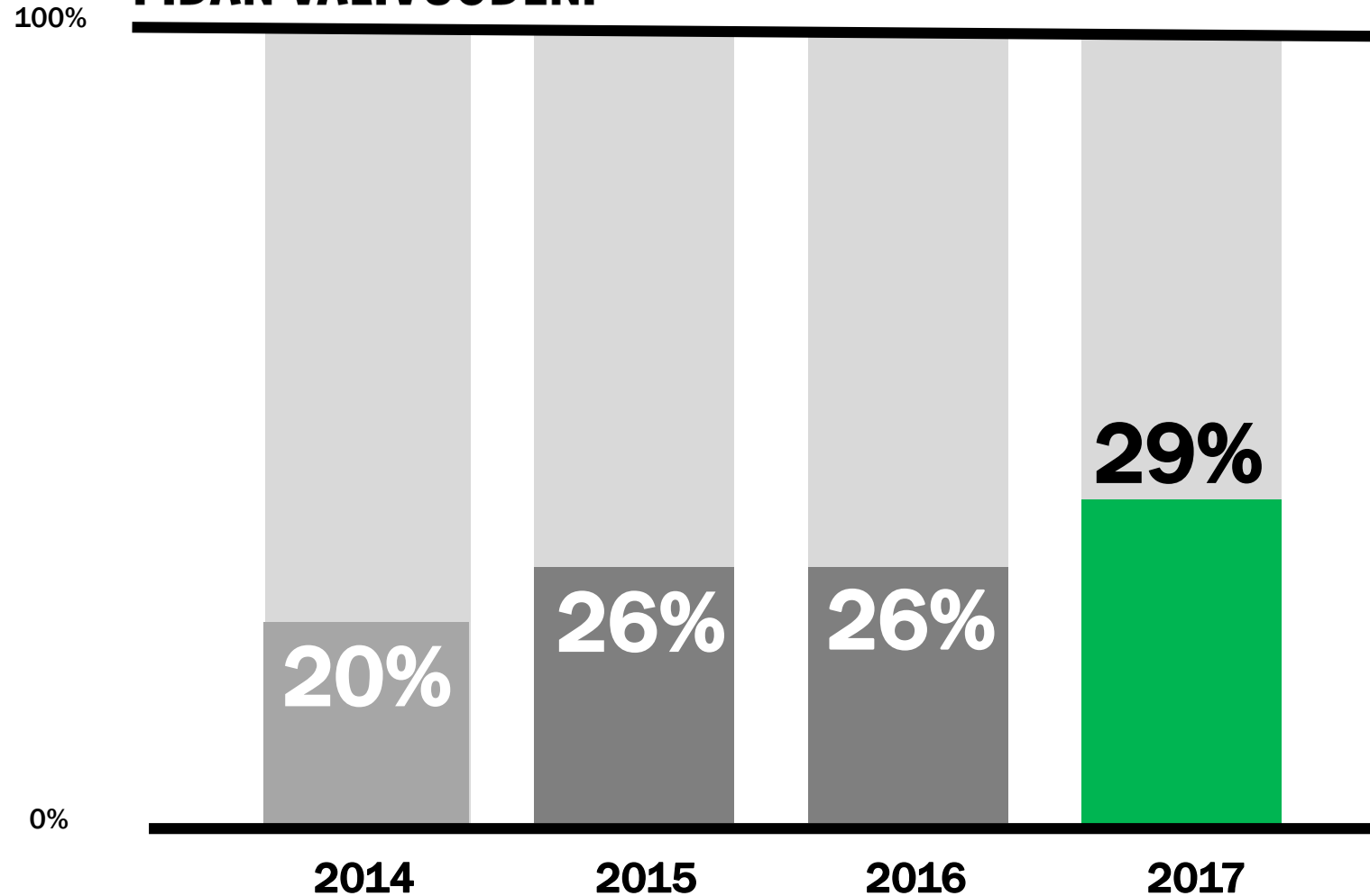
Mikäli aiot suorittaa armeijan tai siviilipalveluksen, niin vastaa mitä aiot tehdä sen jälkeen.

Täysin / aika varmasti

Lukiolaiset
N=3946

Lukion jälkeinen välivuosi kasvattaa suosiotaan.

PIDÄN VÄLIVUODEN:

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Mitä aiot tehdä lukion / ylioppilaskirjoitusten jälkeisenä vuotena?

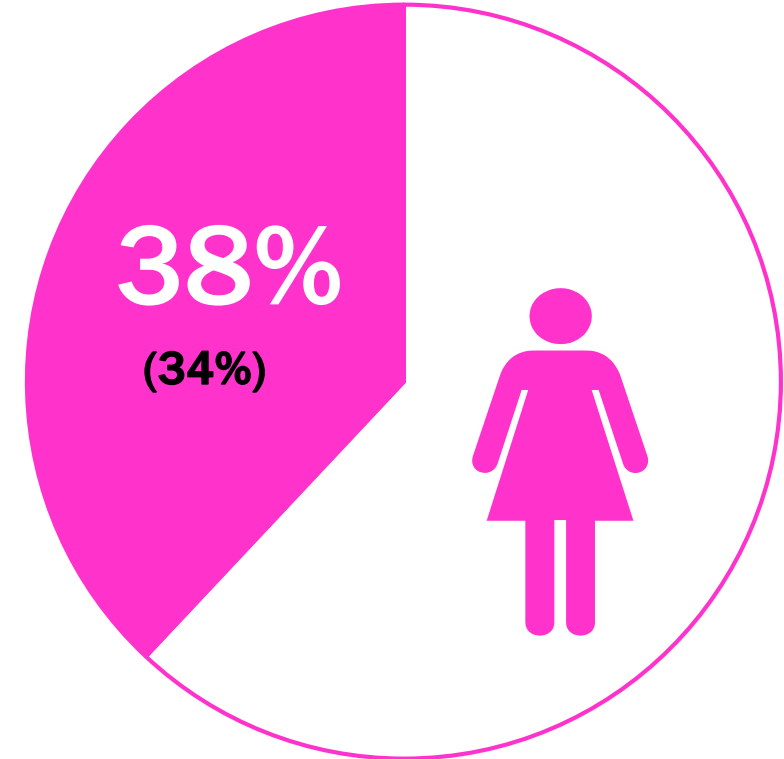
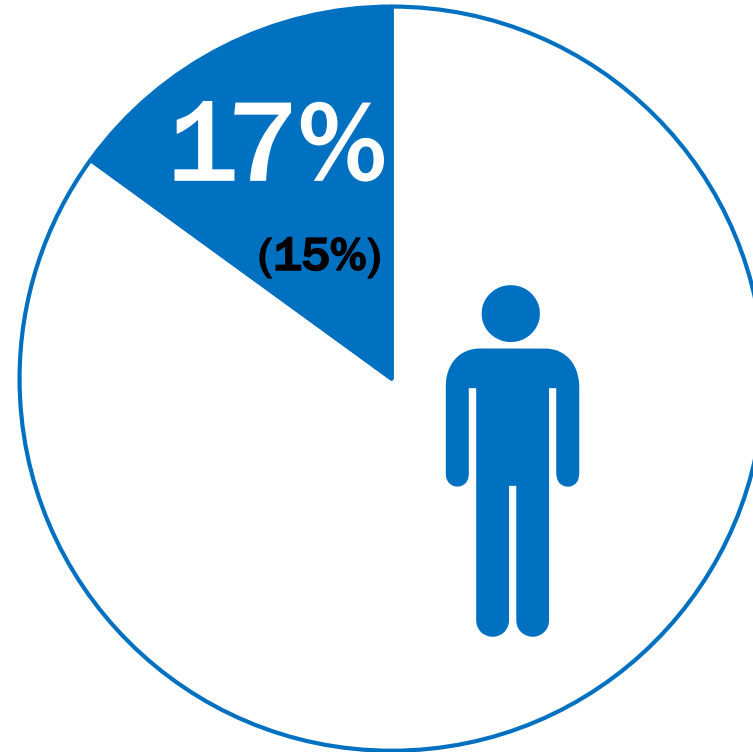
Mikäli aiot suorittaa armeijan tai siviilipalveluksen, niin vastaa mitä aiot tehdä sen jälkeen.

Täysin / aika varmasti

Lukiolaiset
N=3946

Välivuosi on erityisesti lukiolaistytöjen suunnitelmissa.

PIDÄN VÄLIVUODEN:

(2016 luku)

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

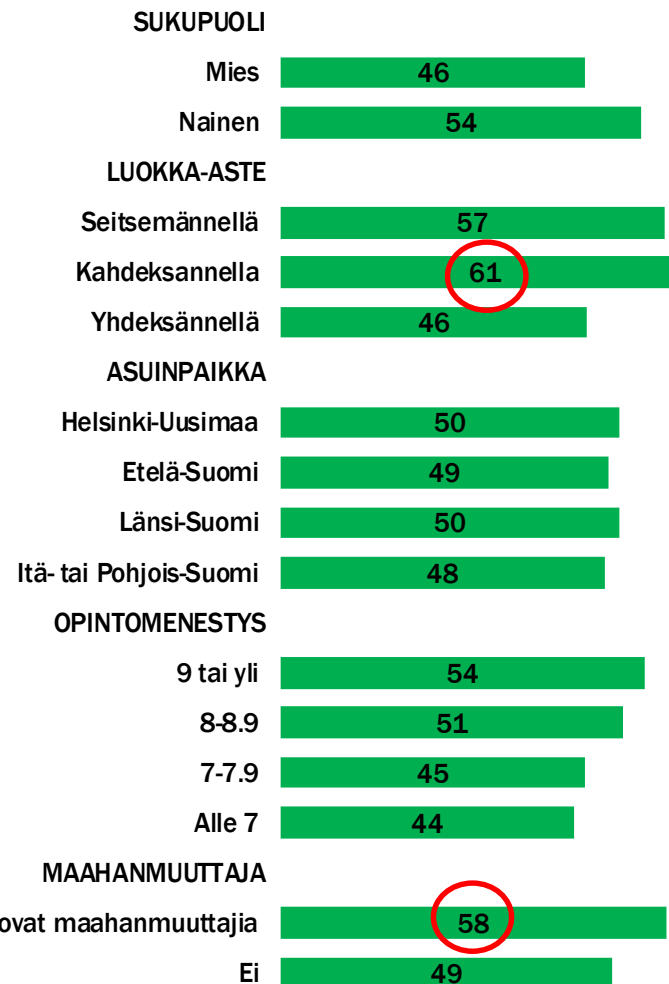
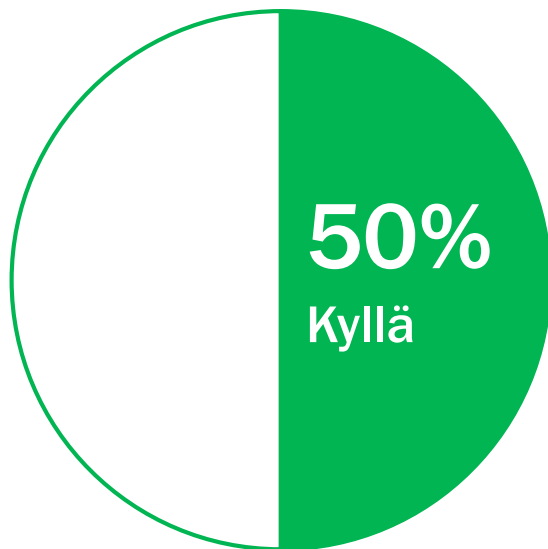
Tukeeko koulu tulevaisuuden suunnitelmissa?

Työelämätietoa kaivataan erityisesti 8-luokan aikana.

Kaipaisitko lisää
työelämään liittyvää tietoa
ja opetusta?

Yläkoululaiset
N=3765

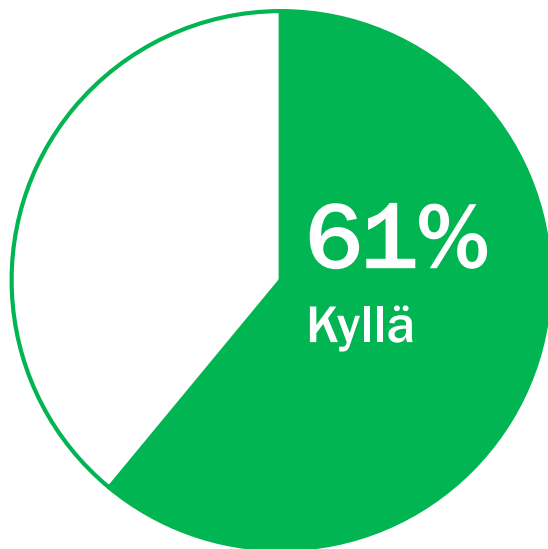
Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Enemmistö lukiolaisista kaipaa työelämätietoa. Eryteisesti tytöt ja lukion alussa olevat ovat tätä mieltä.

Kaipaisitko lisää
työelämään liittyvää tietoa
ja opetusta?

Lukiolaiset
N=3946

SUKUPUOLI

Mies 54

Nainen 66

LUOKKA-ASTE

Ensimmäisellä 66

Toisella 65

Kolmannella 54

OPINTOMENESTYS

9 tai yli 64

8-8.9 61

7-7.9 60

Alle 7 45

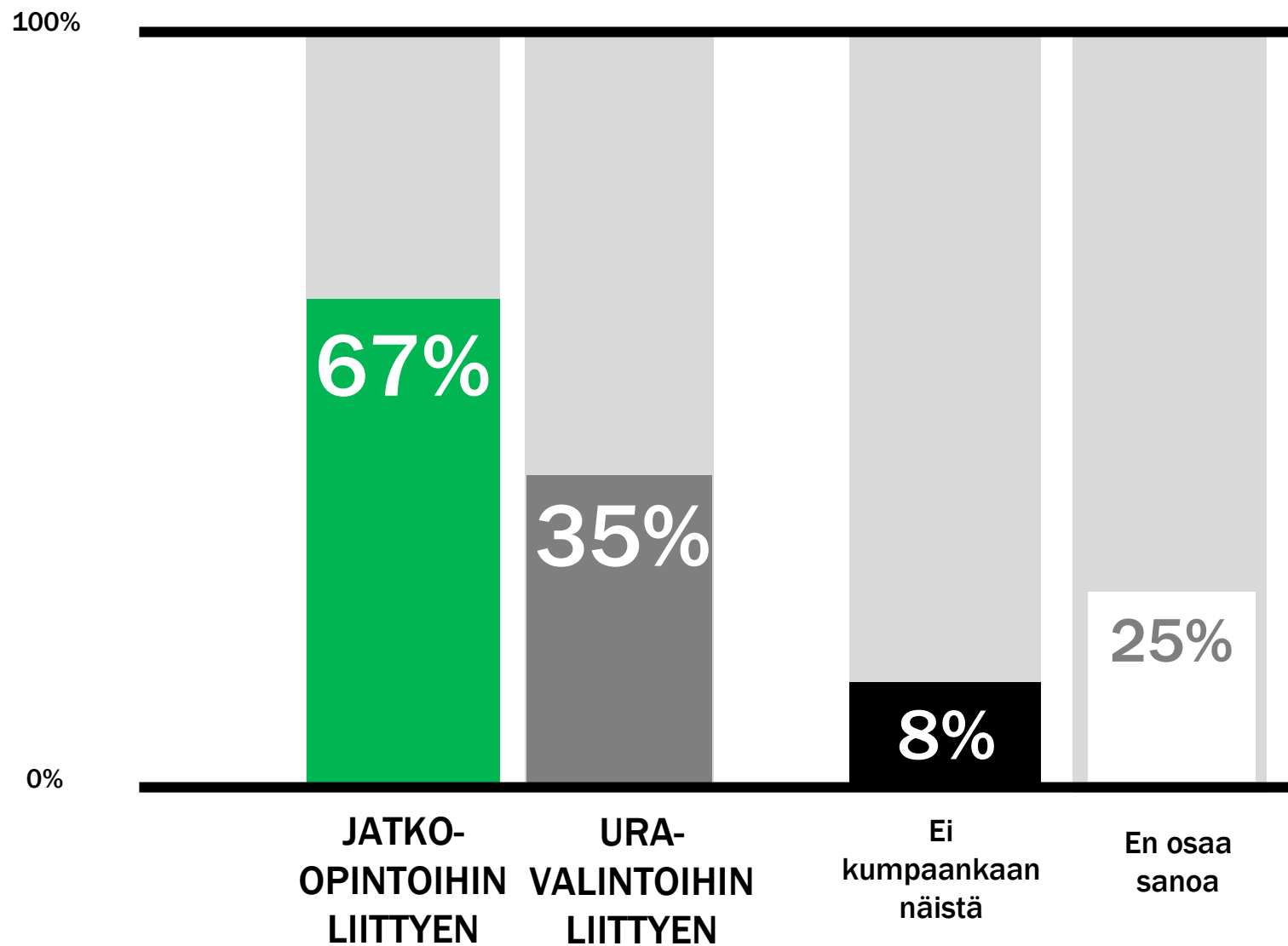
Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Oletko saanut riittävästi ohjausta yläkouluopintojesi aikana?

Yläkoululaiset
N=3765

Jatko-opinto-ohjaus on yläkoulussa hyvällä tasolla.

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

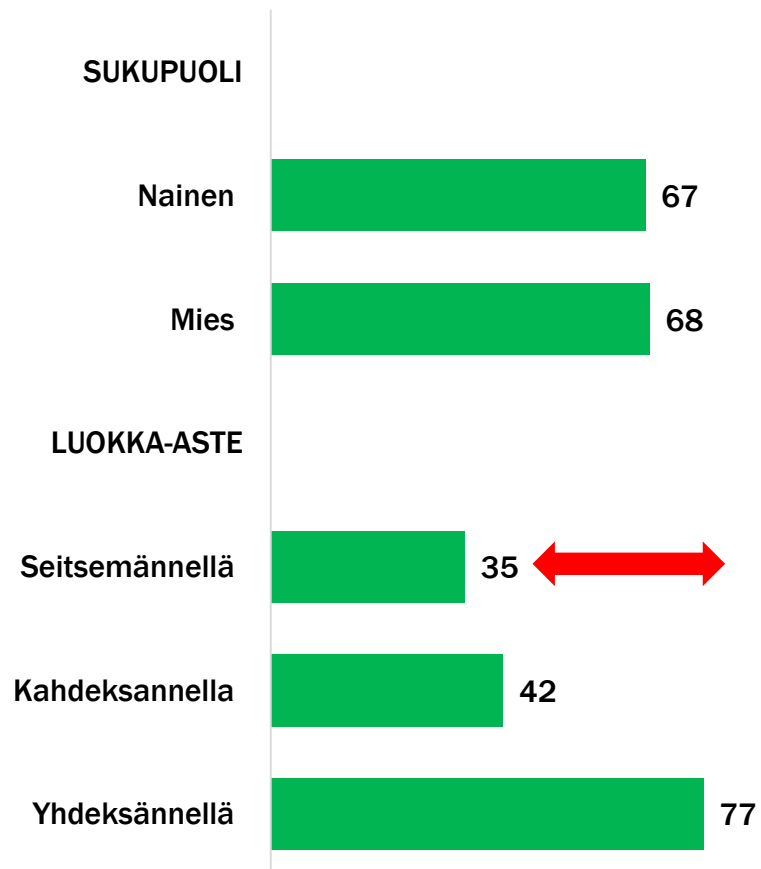

Oletko saanut riittävästi ohjausta yläkouluopintojesi aikana?

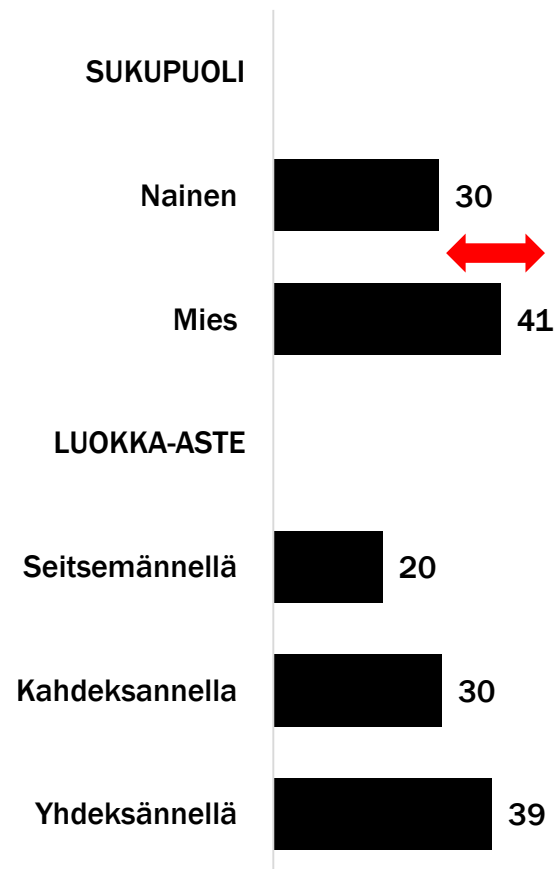
Yläkoululaiset
N=3765

Ohjaus painottuu 9-luokalle. Tytöt kaipaavat enemmän tukea.

JATKO-OPINTOIHIIN LIITTYEN

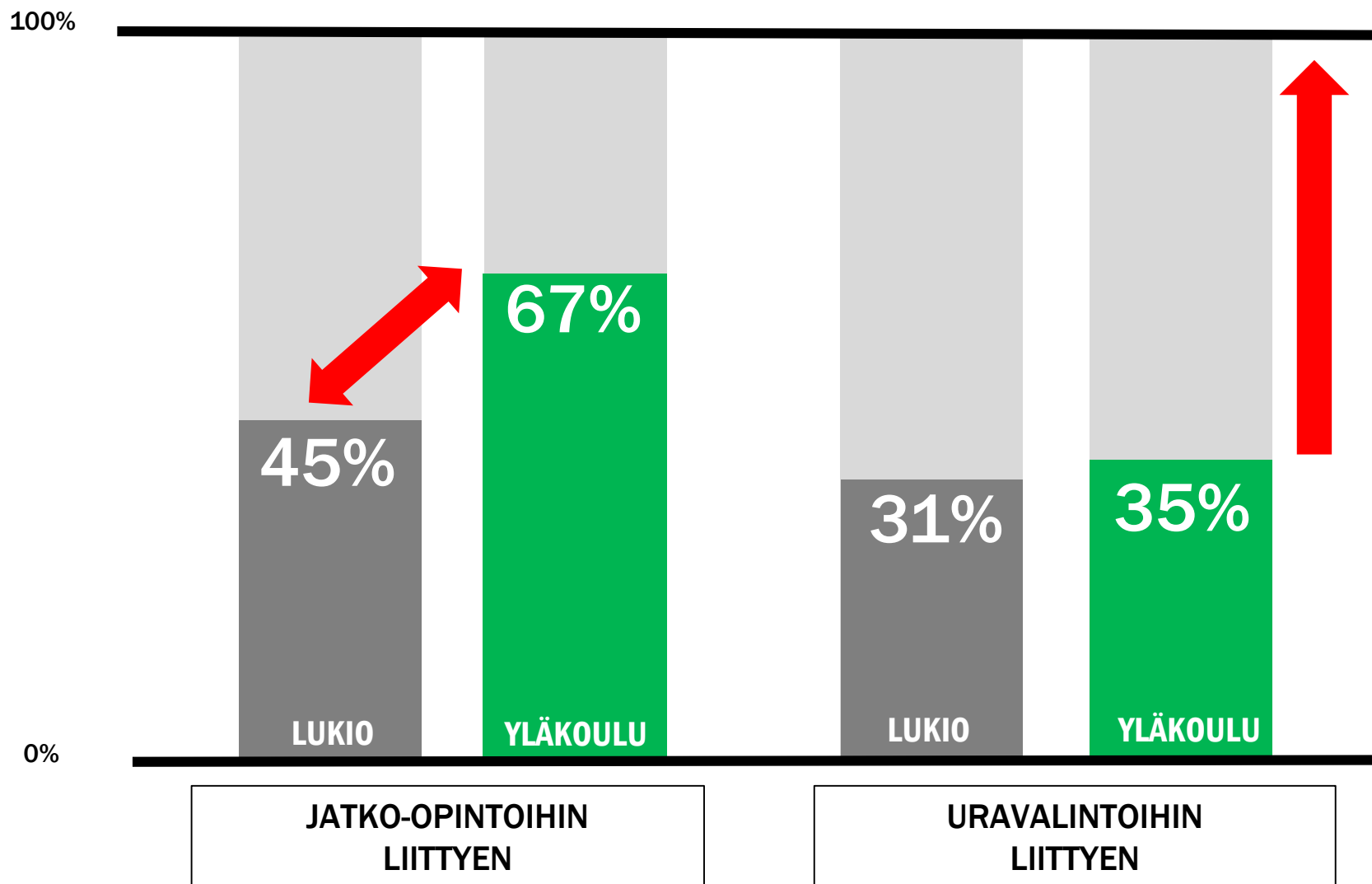
URAVALINTOIHIIN LIITTYEN

%

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Ohjausapua tarvitaan lisää erityisesti lukion puolelle.

Oletko saanut riittävästi ohjausta opintojesi aikana?

Yläkoululaiset
N=3765
Lukiolaiset
N=3946

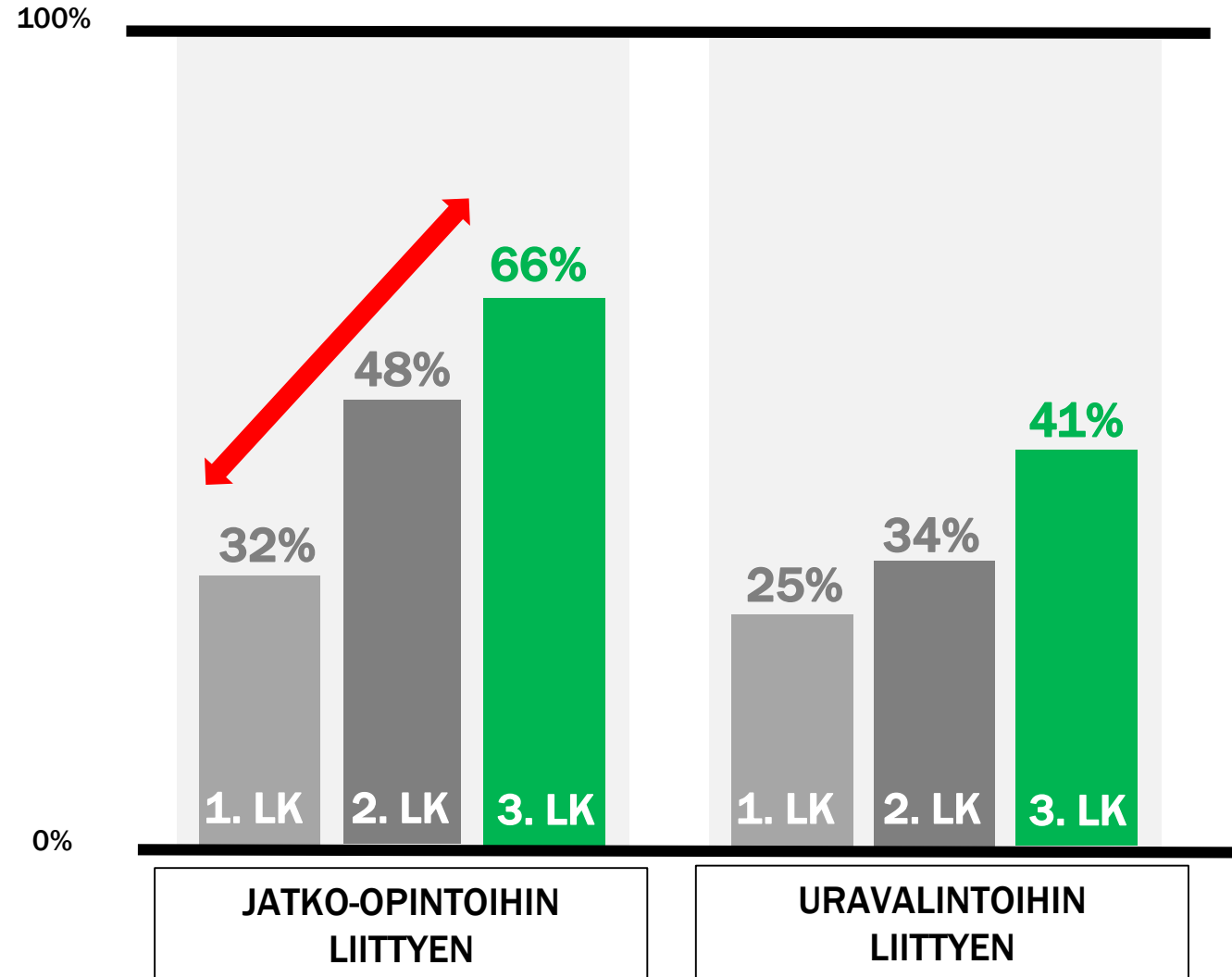
Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Oletko saanut riittävästi ohjausta lukio-opintojesi aikana?

Lukiolaiset
N=3946

Ohjaus keskittyy vahvasti lukion viimeiseen vuoteen.

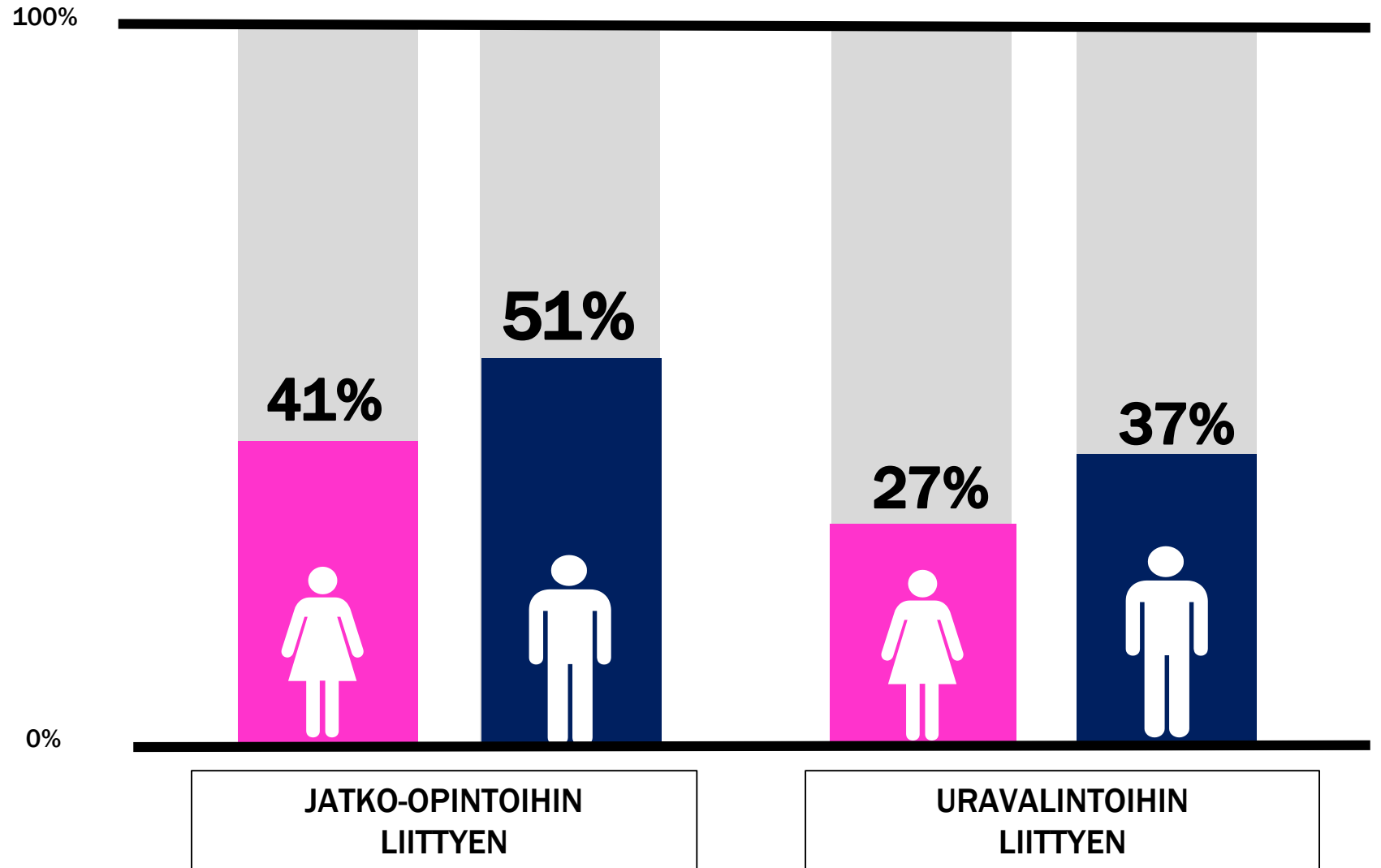
Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Oletko saanut riittävästi ohjausta lukio-opintojesi aikana?

Lukiolaiset
N=3946

Erityisesti lukiolaistytöt kaipaavat ohjausapua.

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Keitä kuunnellaan elämän tärkeissä päätöksissä?

Kuinka tärkeitä seuraavat tietolähteet ovat, jos mietit tulevia opiskelu(ala)valintojasi?

Yläkoululaiset
N=3765

Yläkoululaisen opintovalintaa tukee monta tahoa.

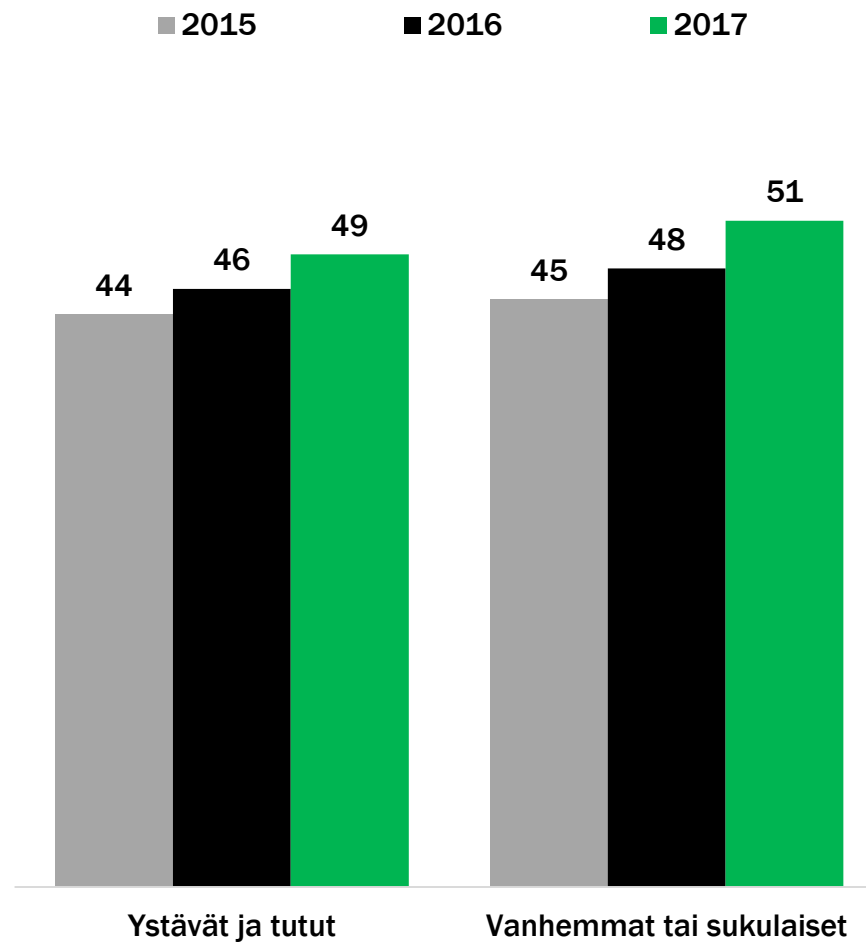
Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

**Kuinka tärkeitä seuraavat
tietolähteet ovat, jos mietit
tulevia
opiskelu(ala)valintojasi?**

Yläkoululaiset
N=3765

Lähipiirin painoarvo yläkoululaisen valintojen tukena kasvaa.

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Yläkouluiässä lähipiirin vaikutus on tietolähteenä voimakas.

Kuinka tärkeitä seuraavat
tietolähteet ovat, jos
mietit tulevia
opiskelu(ala)valintojasi?

Lukiolaiset
N=3946

Oppilaitoksen nettisivut Koulussa pidetyt infotilaisuudet

Ystävät ja tutut
Tämän hetkisen kouluni opo
Vanhemmat tai sukulaiset
Koulutusalan messut
Esittelyvideot*
Keskustelu sosiaalisessa mediassa
Työelämään tutustumisjaksot (TET)
Kesätyökokemukset
Tämän hetkisen kouluni opettajat

Vanhemmat tai sukulaiset Ystävät ja tutut

Työelämään tutustumisjaksot (TET)
Tämän hetkisen kouluni opo
Koulussa pidetyt infotilaisuudet
Oppilaitoksen nettisivut
Kesätyökokemukset
Esittelyvideot*
Keskustelu sosiaalisessa mediassa
Tämän hetkisen kouluni opettajat
Koulutusalan messut

**Eri aloista, ammateista ja
koulutuksista kertovat videot*

Lukiossa arvostetaan tietoa koulun ja kodin ulkopuolisilta tahoilta.

Oppilaitoksen nettisivut Koulussa pidetyt infotilaisuudet

Ystävät ja tutut
Tämän hetkisen kouluni opo
Vanhemmat tai sukulaiset
Koulutusalan messut
Esittelyvideot*
Keskustelu sosiaalisessa mediassa
Työelämään tutustumisjaksot (TET)
Kesätyökokemukset
Tämän hetkisen kouluni opettajat

Vanhemmat tai sukulaiset Ystävät ja tutut

Työelämään tutustumisjaksot (TET)
Tämän hetkisen kouluni opo
Koulussa pidetyt infotilaisuudet
Oppilaitoksen nettisivut
Kesätyökokemukset
Esittelyvideot*
Keskustelu sosiaalisessa mediassa
Tämän hetkisen kouluni opettajat
Koulutusalan messut

**Eri aloista, ammateista ja koulutuksista kertovat videot*

Kuinka tärkeitä seuraavat tietolähteet ovat, jos mietit tulevia opiskelu(ala)valintojasi?

Lukiolaiset
N=3946

Vanhempien työelämäkokemus arvostetaan korkealle.

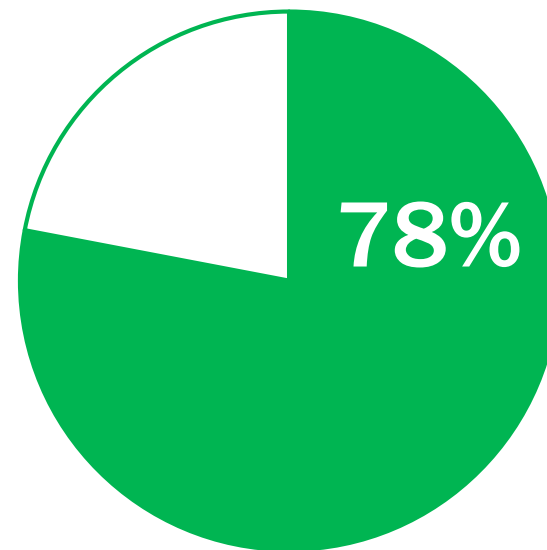
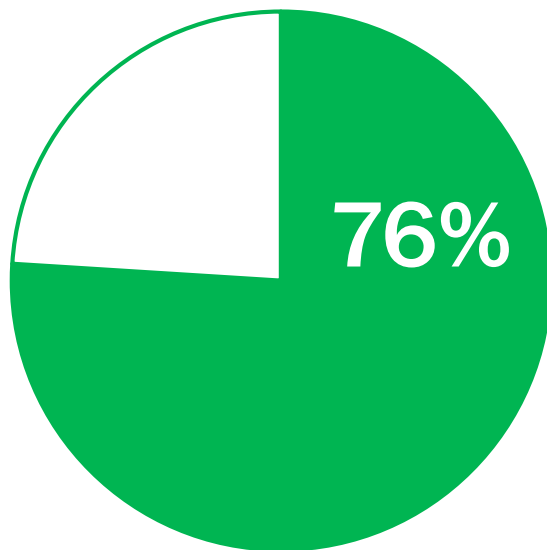
Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Täysin/jokseenkin samaa mieltä

Yläkoululaiset N=3765
Lukiolaiset N=3946

Arvostan vanhempieni saavutuksia työelämässä

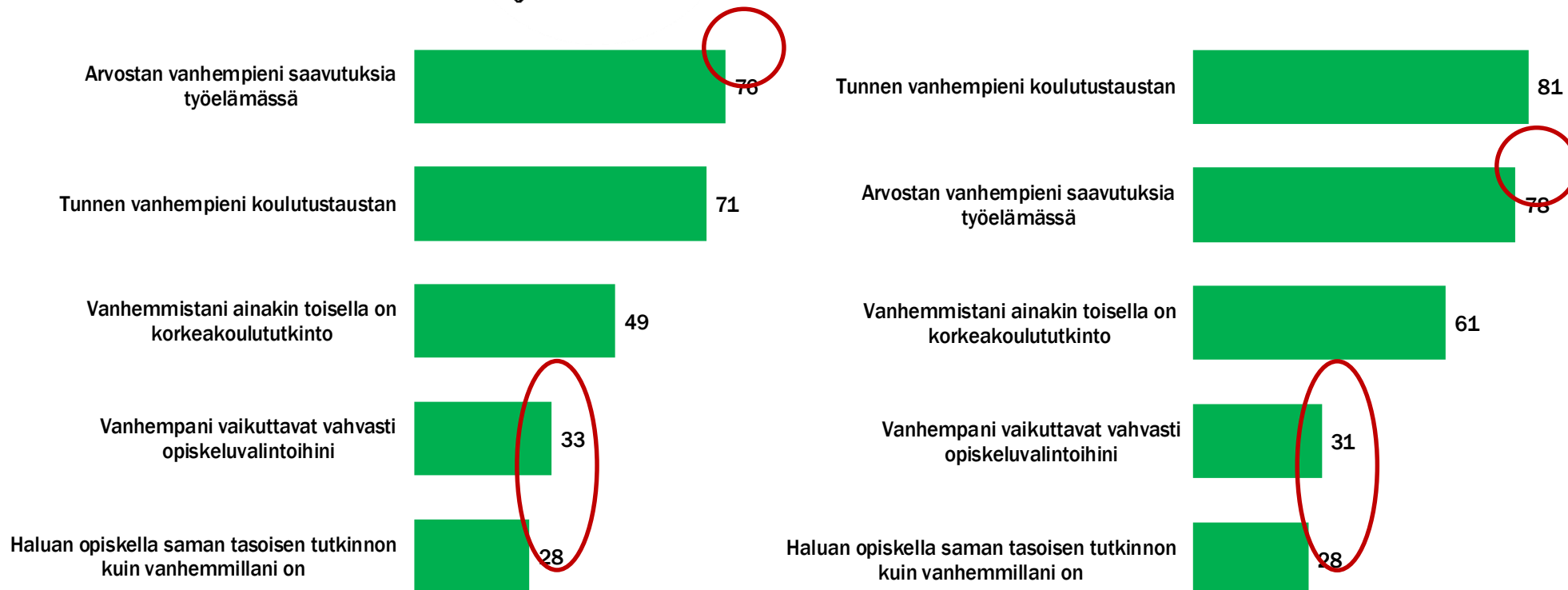

Vanhemmat vaikuttavat nuorten valintoihin omalla esimerkillään. Suoria neuvoja ei kaivata.

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Täysin/jokseenkin samaa mieltä

Yläkoululaiset N=3765
Lukiolaiset N=3946

Mitkä alat kiinnostavat nuoria?

TOP 10 TOIMIALAT

Kuinka mielelläsi työskentelisit näillä aloilla toimivissa yrityksissä tai organisaatioissa?

Yläkoululaiset
N=3765
Lukiolaiset
N=3946

2016	2017
	1. Terveyspalvelut
	2. Matkailu- ja ravintola-ala
	3. Kulttuuri ja viihde
	4. Media- ja viestintä
10.	5. Yliopistot ja tutkimuslaitokset
6.	6. Sosiaalipalvelut
Uusi!	7. Asianajo- ja lakiasiantoimistot
12.	8. Lääketeollisuus
9.	9. Pankki- ja rahoitusala
5.	10. Opetus- ja koulutus

2016	2017
1.	1. Kulttuuri ja viihde
3.	2. Terveyspalvelut
2.	3. Opetus- ja koulutus
8.	4. Yliopistot ja tutkimuslaitokset
6.	5. Media ja viestintä
4.	6. Pankki- ja rahoitusala
10.	7. Lääketeollisuus
5.	8. Kaupan ala
9.	9. Sosiaalipalvelut
Uusi!	10. Asianajo- ja lakiasiantoimistot

**Kuinka mielelläsi
työskentelisit näillä aloilla
toimivissa yrityksissä tai
organisaatioissa?**

Yläkoululaiset
N=3765

Toimialojen vetovoima eroaa paljon upuolen mukaan.

- 1. Terveyspalvelut**
- 2. Matkailu- ja ravintola-ala**
- 3. Sosiaalipalvelut**
- 4. Kulttuuri ja viihde**
- 5. Opetus- ja koulutus**
6. Taidealat
7. Asianajo- ja lakiasiaintoimistot
8. Lääketeollisuus
9. Media- ja viestintä
10. Tekstiili-, vaate- ja muotiala

- 1. Teknologiateollisuus**
- 2. Maanpuolustus**
- 3. Pankki- ja rahoitusala**
- 4. Media- ja viestintä**
- 5. Rakentaminen**
6. Kaupan ala
7. Tietoliikenne- ja telekommunikaatio
8. Kulttuuri ja viihde
9. Asianajo- ja lakiasiaintoimistot
10. Matkailu- ja ravintola-ala

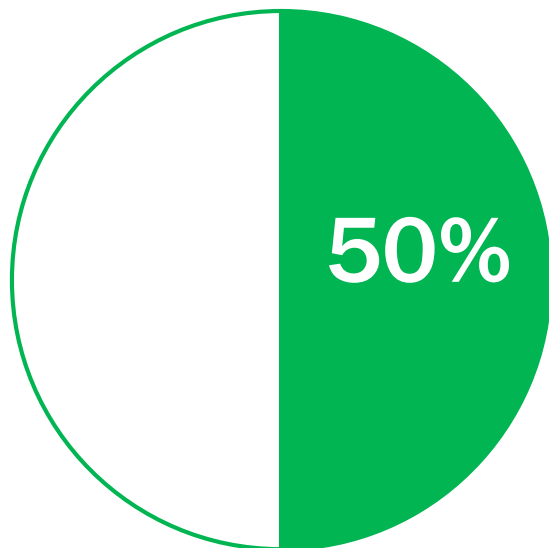
Näkevätkö tytöt ja pojat mahdollisuutensa ja kykynsä yhtä hyvinä?

Kuinka samaa tai eri mieltä
olet seuraavien väittämien
kanssa?

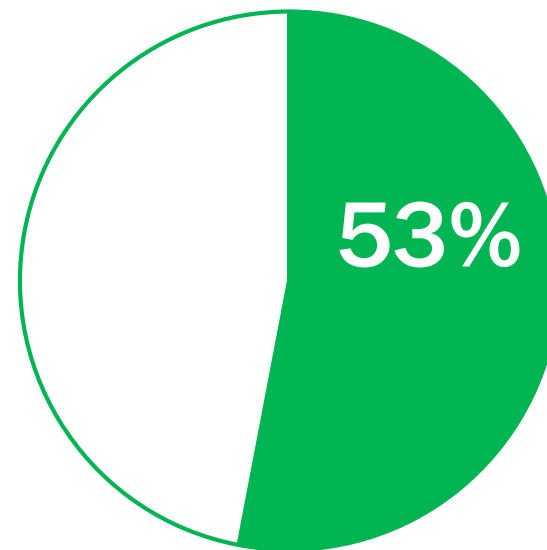
Täysin/jokseenkin samaa mieltä

Yläkoululaiset
N=3765
Lukiolaiset
N=3946

Puolet nuorista unelmoi menestyksekkästä työurasta.

Näen itseni
tulevaisuudessa
johtotehtävissä

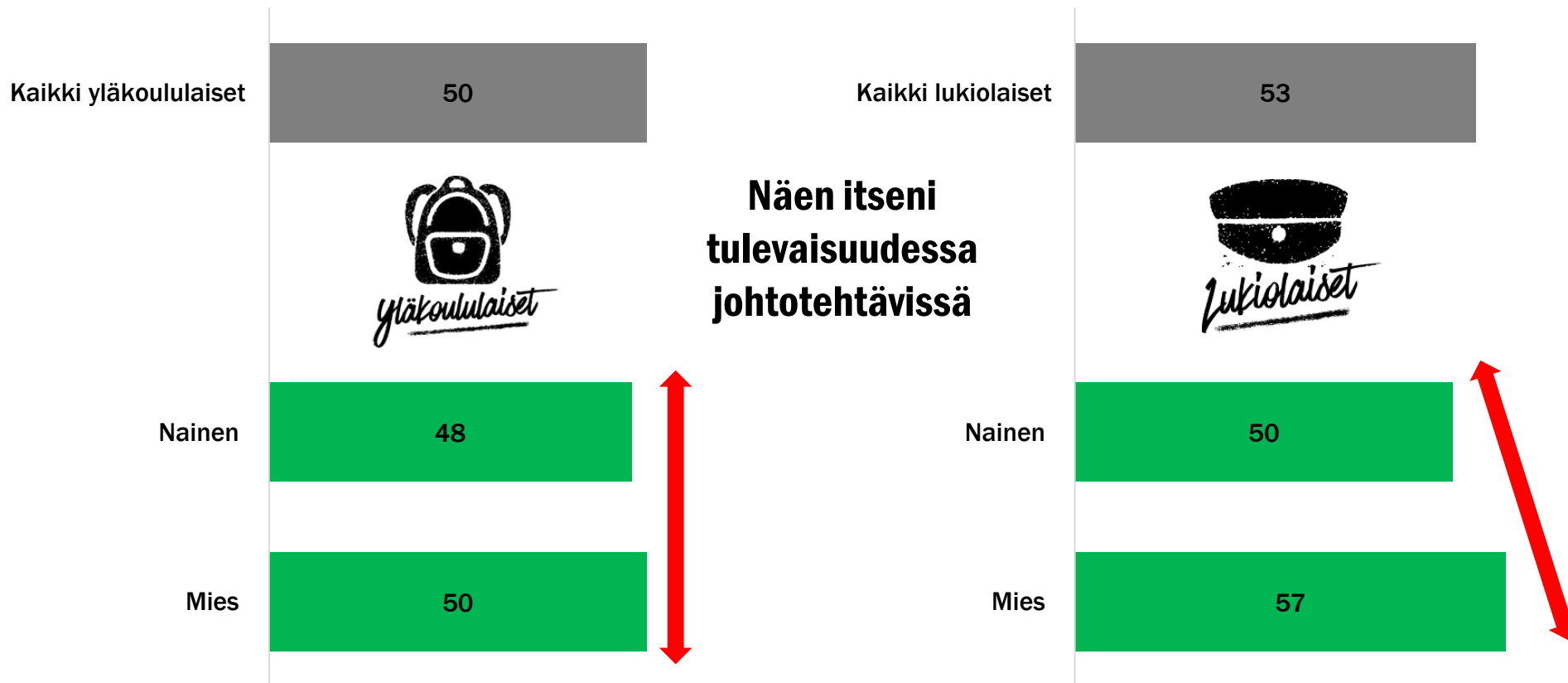

Yläkoulussa johtaja-asemasta haaveillaan melko tasaveroisesti. Lukion aikana nuoret miehet etenevät naisia vahvemmin urasuunnitelmissaan.

Kuinka samaa tai eri mieltä olet seuraavien väittämien kanssa?

Täysin/jokseenkin samaa mieltä

Yläkoululaiset
N=3765
Lukiolaiset
N=3946

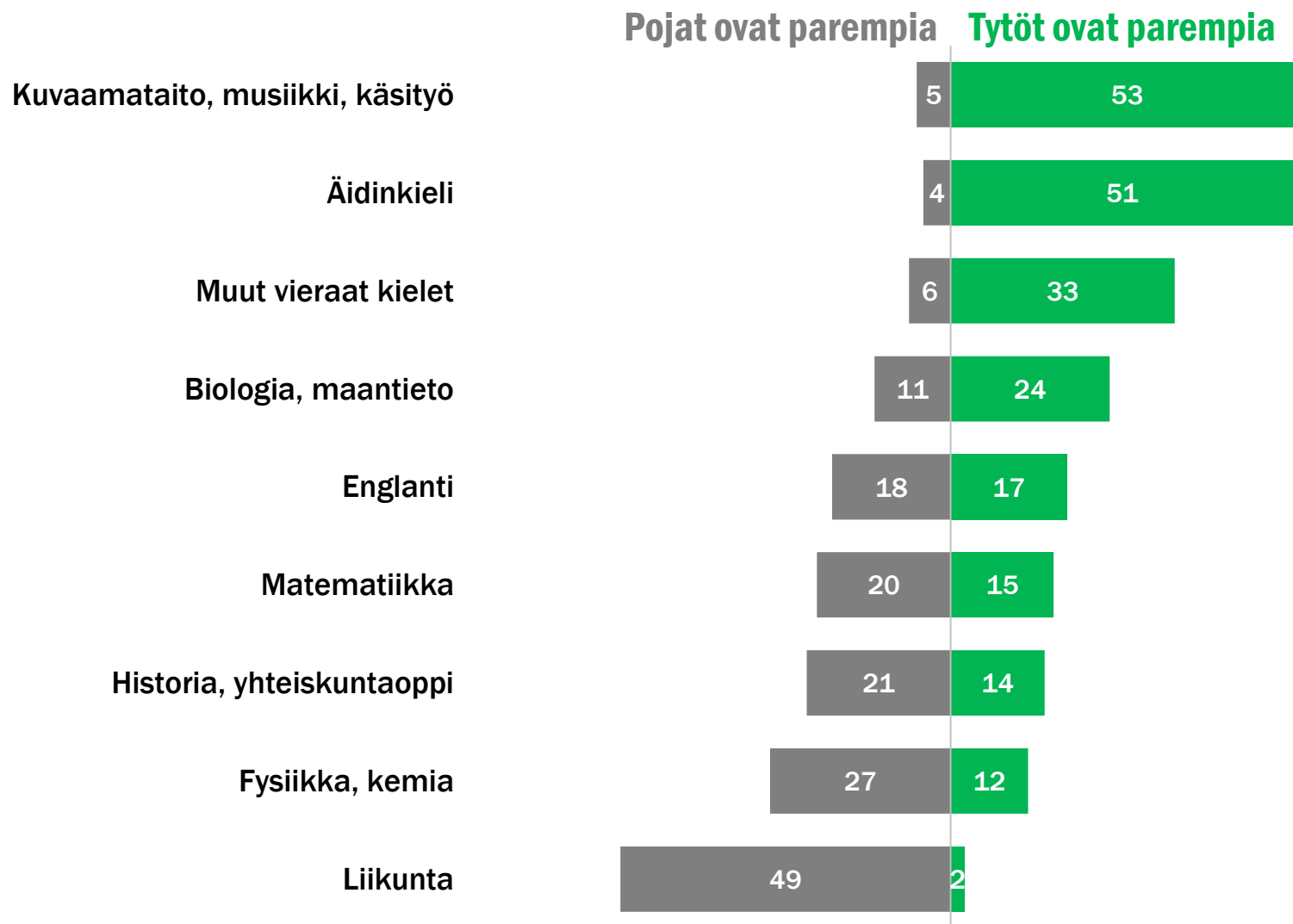

Ovatko tytöt tai pojat mielestäsi parempia seuraavissa oppiaineissa?

Yläkoululaiset
N=3765

Tytöillä on lupa loistaa lukuaineissa.

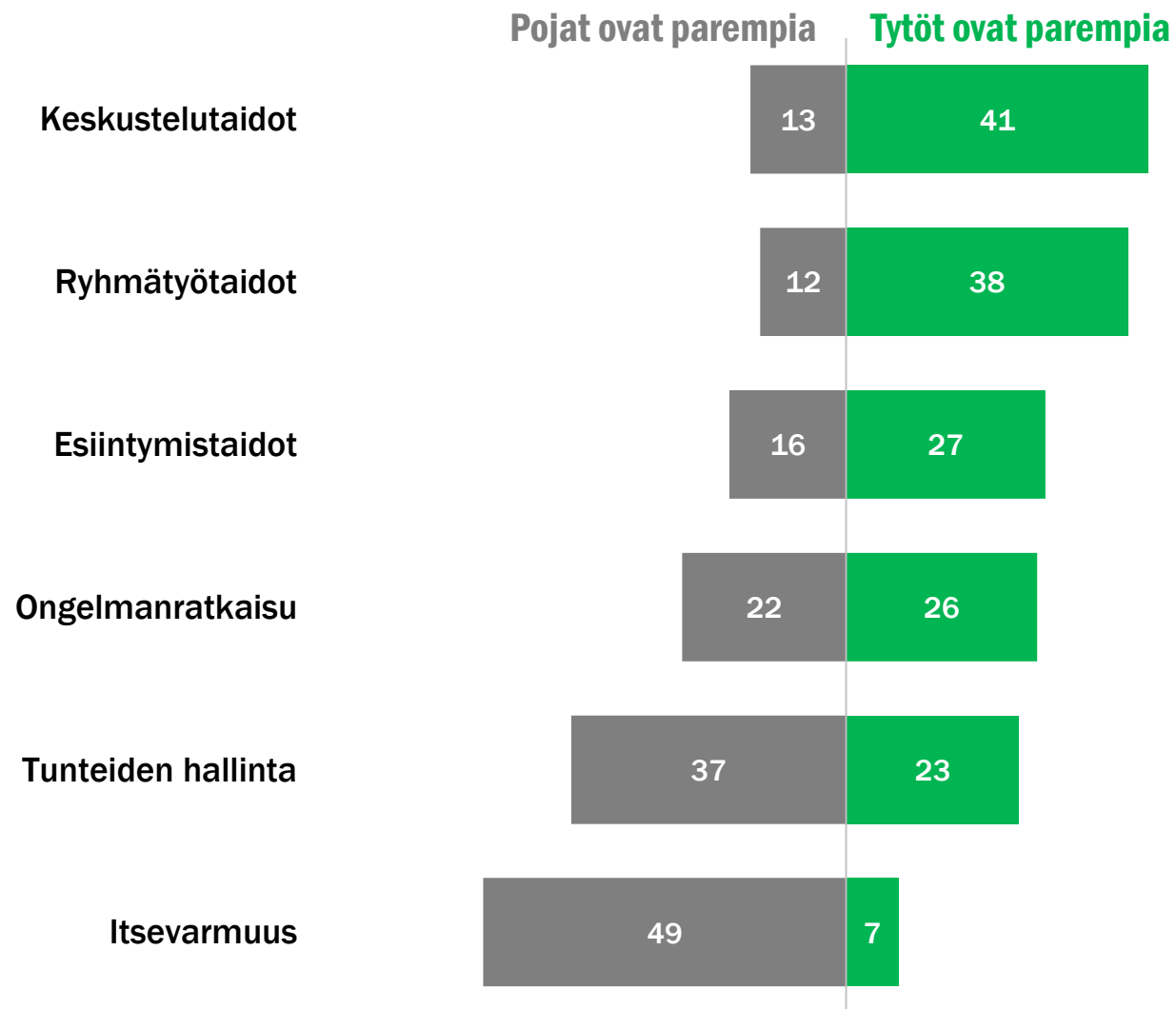
Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Tyttöjen oletetaan ottavan vastuu sosiaalisista tilanteista.

Ovatko tytöt tai pojat mielestäsi parempia seuraavissa asioissa?

Yläkoululaiset
N=3765

Lähde: TAT / T-Media
KUN KOULU LOPPUU 2017 -tutkimus

Mitä voimme tehdä?

YHTEENVETO

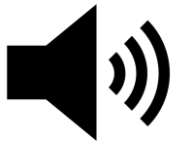
- **Suomalaisnuorten asenteet ovat vahvasti sukupuolittuneet** ja sosiaalinen paine toteuttaa sukupuolensa mukaisia valintoja heijastuu kaikille elämän alueille. Tyttöille on sallitumpaa loistaa kouluaineissa ja ilmasta itseään. Poikien reviiiri on kapeampi ja sitä hallitsee kovempi itsehillinnän ja asiallisuuden vaade.
- **Vahva sukupuolittuneisuus näkyy edelleen ammatinvalinnassa**, jossa tyttöjen ja poikien suosimat toimialat ovat lähes toistensa vastakohtia sekä yläkoulun että lukion puolella. Hoiva-ala on tyttöjen ja tekniset alat poikien suosiossa.
- **Tytöt kokevat riittämättömyyttä ja reagoivat koulupaineisiin vahvasti**. Epävarmuus ja epätäydellisten valintojen pelko näkyy mm. kasvaneena välivuoden pitämisenä. Tytöt tarvitsevat nykyistä enemmän kannustavaa ja sparraavaa ohjaamista ja valinnoissa tukemista.
- **Välivuoden suosio jatkaa kasvuaan**. Entistä useampi näkee itsensä myös tekemässä lukion jälkeen töitä – joko pelkästään tai opiskelun ohessa. Työssä olo tarjoaakin ainutlaatuisen opin kehittämisen sitkeyttä ja sisua sekä sosiaalisia taitoja. Ongelmaksi on koitumassa usean välivuoden nuoret, joita on Suomessa yhä runsaammin.
- **Ohjauksen painopiste nojaa liikaa viimeisessä kouluvuodessa**. Yläkoulussa erityisesti 8. luokka on merkityksellinen ammatillisten opintojen valinnalle ja työelämätiedon jakamiselle. Oppilaiden motivaatiota ja valmiutta vastaanottaa uraohjausta heti yläkoulun alussa pitäisi pohjustaa jo alakoulussa.
- **Vanhempien ja lähipiirin vaikutus on ennätyskorkealla**. Erityisesti yläkouluikäiset kuuntelevat vanhempiaan ja lähipiiriään koulutusvalintoihinsa liittyen. Entistä merkityksellisempää on siis vanhempien ajantasainen ymmärrys opiskelumahdollisuuksista ja työelämän murroksesta.
- **Vaikuttavien esimerkki työelämästä ja ammatinvalinnasta kumpuaa kotoa**. Vanhempien panokset työelämään on huomattu ja niitä arvostetaan. Kotona nähdyt konkreettiset teot ja valinnat työhön liittyen koskettavat irrallista ammatinvalintapuhetta huomattavasti enemmän.

Mitä meidän tulisi edistää?

ERILAISTEN VALINTOJEN SUVAITSEMISTA

Pienellä kansalla ei ole varaa jättää hyviä osaajia sukupuolensa vangiksi. Tarvitaan sosiaalisen paineen kestäviä mahdollisuuksia harrastaa, kokeilla ja valita asioita sukupuolesta riippumatta. Puheliaat pojat ja röyhkeät tytöt esiin.

ROHKEUTTA auttaa valinnoissa ja kokeilla

AmmatINVALINNASSA auttamista ei voi aloittaa liian aikaisin. Tämänhetkinen ohjaus päästää nuoret liian helpolla jättäen valintapohdinnat viimeisille luokka-asteille. Lukioon suuntaavia pitäisi jo yläkoulun, erityisesti 8-luokan, aikana ohjata pohtimaan aikaansa lukion jälkeen. Uraohjaukseen tulee hakea rohkeasti uudenlaisia tapoja ja mm. mentoroinnin ja valmennuksen maailmasta.

ESIMERKIN voimaa

Suomalaiset vanhemmat ansaitsevat ison kiitoksen toimiessaan erinomaisena esimerkkinä suomalaisesta työelämästä. Töiden tuominen kotiin ei aina ole huono asia: teot ja esimerkki kertovat enemmän kuin opinto-opas. Aikuisten tulee kiinnittää entistä vahvemmin huomiota, millä sävyllä ja mistä asioista omasta työstään kotona puhuu.